

Zandarai varo į Siberiją platintojus lietuviskų rasztų.

Plymouth, Pa. 16 Rugpjucio.

Paskutinis smugis cariszkos valdzios uždėtas atsiliėpė ir ant mūsų brolių Amerikoje per isztremimą teip didelio skaitliaus nekaltų aukų į gilumą Maskolijos ir Siberiją, kurių skaitlius siekia iki 40 tiktai isz Suvalkų gubernijos sziamė mete. O kur tokios aukos Kauno ir Vilniaus gubernijų viso laiko persėkiojimo lietuvių, apie kurių tulas niekas nežino ir jokis gandas mūsų apie tai nepasiekė? Be abejonės galime sprėsti tokių aukų, pakliuvusių į valdzios nagus, ant kelių szimtų. Kas isz mūsų nesušigraudins ir neiszreiks pasigailėjimo nelaimingų kankintinių, aiskiai matant jų nekaltbę? Kas atsisakys nū aukos keleto centų suszelpimui tokių isztremptų? Tikta akmeninė ir užszalusi szirdis nesigailės, uesuszelps tokių. Daugelis mūsų brolių atjautė kentėjimus savo brolių, daugelio pažįstamų ir giminių, ir pagal iszgalę paaukavo kelioliką centų suszelpimui jų, iszreiskė pasigailėjimą. Vienok didesnė dalis pasiliko kurcziant to, nusidavė negirdinti

nieko, o tuli dar iszniekino tūs kankintinius. Visi gerai žinome kad tūs mūsų kankintinius valdzia isztremė už platinimą ir skaitymą lietuviskų rasztų, kas nebutų nusidavė, jeigu turėtumėm savo tėvynėje liūsa spaudą, kaip kad turi kitos tautos. Negalima veik nei kaltinti žmonelių, kurie nieko sau nesidaro isz tokių isztremimų ir numeta dar paniekos žodį isztremtiems, nes jų protas neapgriebia tokių reikalų ir jie patekė prie geresnių tautiečių vėliaus persitiktina ir apgaili savo tokius iszsitartimus. Kas galėtu tvirtinti kad nėra reikalingas atgavimas spaudos, kuris užkirstu kelią tokiems isztremimams ir per kurį mes pasikeltumėm apszvietoje ir visame, kas pagirtu už tai maskolizską valdzia, kad „gerai daro“ negrazindama lietuviams spaudos? Nesistebėkite skaitytojai, kad tokį despotizskos cariszkos valdzios garbintoją turime ypatoje p. Baczkaucko, kuris 63 num. „Saulės“ pagyrė maskolizską valdzia už negrazinimą lietuviams spaudos ir visus lietuviskus rasztus be skyriaus pavadinimo „mėszlu“ pat-sai tūmi budamas ir savo skai-

tytojus vaiszindamas. Judoszių yra jau gana mūsų tėvynėje, bet tokių žiaurių ir begėdiszkų kaip Baczkauckas dar nesirado. Tasai Baczkaucko tvirtinimas, kad atgavimas spaudos mumis nereikalingas, kad perstatymas mūsų literaturos Paryziaus parodoje neatnesz jokios naudos, ir pagyrimas maskolizskos valdzios turės atidaryti akis ir jo skaitytojams, kad jūs Baczkauckas vaiszina mėszlu, ir atsitrauks nū jo. Jeigu Baczkauckui caras tokis geras ir jo valdzia, tai skubinkis ir kraustykis pas jį, o be abejonės gausi urėdą kokio gubernatorpalaikio. Apsaugok Vieszpatie mus nū prietelių, nū neprietelių apszinsime patys. Esant tokiems siaubunams mūsų tarpe, ir teip mirtinai nūdijant mūsų brolius, stengkimės isz visų pajiegy jūs apszviesti ir pertikrinti, kad jie eina į prapultį klausydami tokių caro szunyczių balzgijimo. *Rinkimai parodos komiteto.* Pagal prisiustus balsus į „Vienybės“, „Lietuvos“ ir „Vilties“ redakcijas pasidau-gino balsai dar:

Ant prezidento.	
Kun. J. Žilinskas turi balsų	22
Dr. J. Szliupas	14
Kun. A. Milukas	5
V. Stagaras	2
Ant rasztininko.	
P. Mikolainis	27
Kun. A. Kaupas	5
Kun. A. Milukas	2
Kun. J. Žilinskas	2
V. Stagaras	1
J. Ramanauckas	1
Ant kasieriaus.	
J. J. Pauksztis	39
V. Chmieliauckas	8
Ant knygiaus.	
Kun. J. Žilinskas	25
Dr. J. Szliupas	13
V. Stagaras	9
P. Mikolainis	1
Ant apdirbėjų.	
Dr. J. Szliupas	31
Kun. A. Milukas	28
V. Stagaras	12
P. Mikolainis	3
Kun. J. Žilinskas	1
Pasiutiniu.	
Dr. J. Basanaviczius	20
T. Astramskas, pagal perstatymą „Sušiv.“ kūpos isz Philadelphios ant rasztininko, nū tojo urėdo atsisako.	
Aukos parodai	
Isz Jersey City, N. J.	
„T.M.D.“ kūpos sąnariai:	
S. Maczinskas	1—
P. Kaczergius	—50
V. Kaczergius	—50
J. Szinkauckas	—15
P. Medelis	—25
V. Szalaszeviczius	—10
K. Macziulis	—25
O. Macziulienė	—25
S. Bielaviczius	—50
P. Macziulis	1—
A. Macziulis	—25
Pavieniai	
J. Būdreviczius	—25
A. Dapkiunas	—15
V. Dapkiunienė	—10
Isz Scranton, Pa.	
V. Rudzinskas	—50
Jūz. Muckus	—25
Jieva Muckuvienė	—25
Magdė Muckiutė	—25
Ona Muckiutė	—25
Ant. Kerszulis	—25

Jona Viszniauckas -25
Ign. Karlonas
Waterbury, Conn. -15
A. Stravinskas Duncott, Pa. -60
Buvo \$318,75
Labu \$326,75
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

J. J. Natkeviczia
Waterbury, Conn. -35
V. Rudzinskas Scranton, Pa. -25
Buvo \$63,70
Labu \$64,30
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Seredzius (Raseinių pav.). Sodžiuje Rusteikonų ukininkas Bartuszevicius susivaidijo su savo kaiminka, Paulauckiene, maskolių paszlūste, kuri apskundė aną ukininką, buk jisai keikęs carą. Suaresztavojo žmogelį ir iszvežė. Ar tai jūkas keikti carą, Maskolijos dievaiti!? Viso sodžiaus ukininkai ketą užstoti už Bartuszevicių ir nūrodyti Paulauckienės visą bjaurumą, kuri su savo trimis dukterimis isztvirkusiai gyvena, pas kurią visų maskolpalaikių galas kelio.

Seredžiaus bažnyčią stato jau du metai ir nepavarė augszcziaus virsz pamatų. Bajorai nieku neprisideda, o ukininkai, papraszius klebonui, pasiraszė dūti po 100 rublių turtingesni, po mažiaus vargingesni. Klebonas kasierium ir renka pinigus visados; prižiūrėtojai kasos ir viso reikalo daro ne tai kas reikalinga, bet kaip klebonas nori. Parapijonai urzgia ant klebono už nestatymą bažnyčios ir par davimą žydui plytų, kurias parapijonai iszdeginę buvo dėl bažnyčios. Klebonas sakosi dėlto plytas pardavęs, nes reikėję pinigų, bet ant ko, tai nesako. Jis szaukia parapijos susirinkimus, kada reikia pinigų, kurių susidėjus kiek jis vienas apsieina jau be

parapijos. Tūs, kurie reikia lauža nū klebono rokundų ant ko jis iszleido parapijos pinigų, keikia isz sakyklos.

Szį metą Kauno gub. bus menkas užderlis. 10 d. Berzelio buvo teip szalta, kad skrandos reikėjo; bulvės nuszalo, lankos plikos, gyvūliai maisto neturi. Daugelis ukininkai nori pardūti savo ūkes ir kraustyti į palaimintą žemę Amerikos. Bet niekam neperkant, nenorėdami turi namieje gyventi.

Asz gi, raszėjas, sugrižau tėvynėn isz Amerikos, bet dėlei despotizsko prispaudimo ir vėl apleidžiu. Keliauju į pietinę Maskoliją ant tulo laiko. Tenais mislyju iszpraszyti cenzuros, kad leistų mą lietuviskus laikraszczius ir knygas, nes vienas budamas gal ir gausiu. XX.

Tauragė. (Raseinių pav.) Musų kraszto lietuviai tai seni kontrabandistai, tasai amatas eina nū tėvų ant vaikų ir yra visu uždarbiu viso kraszto o kartu ir prapulczia. Valdžia dabar rubežių didei asztriai sergsti, vienok musų slaptukai vis pernesza gana visokių pirkinių bei lietuviskų knygų ir laikraszczių, kuriūs paskui gabena toliaus nū rubežiaus gyvenantiems lietuviams. Teip gi jie nuveda keliaujanczius Amerikon ir parveda grįztanczius, nors valdžia szitūsčius ypatingai daboja ir baudžia. Tokius vadus valdžia sugriebusi gabena ant apsigyvenimo į kitą krasztą Maskolijos, jeigu nepasiseka iszlekti į Ameriką, įkiszus nors penkinę tam tikram valdininkui. Valdininkui geriaus, kad toks prasizengėlis davę jam penkinę pabėga, negu be penkinės iszvaryti Maskolijon. Tokiems pabėgus, valdininkams vėl uždarbys nū valdžios, nes už jieszkojimą gausna užmokėti. Tiktai žandarai skaudžiai įvargina ukininkus, kuriems turi dovanai dūti ve-

žimus. Nesenei dar žandarai jieszkojo kelių tokių prasikalėlių, kurie jau senai Amerikoje, ir klausinėjo aplinkinių gyventojų, bau jų kur nematė ir jeigu jie tutų pabėgę į Prusus, tai kas davė jiems pinigų? Kvaili žandarai mislyja, kad žmonės ir pasakys jiems.

Pavasaris buvo labai szaltas; veik per visą Giegužį buvo szalnos ir visos iszdygusios roputės nuszalo. Rugiai daugiausiai prasti; koks bus vasarojas dar nezinome. Praėjusis metas ir pirm praėjusis buvo prasti; kokis bus szitos tai Dievas žino. Pas mus dabar viskas brangu; zydai roputes pardūda ant pudo (40 svarų) po 50 kapeikų; rugių puras 4 rubliai.

Nors musų lietuviai gyvena arti Prusų rubežiaus ir lengvai gali dagauti visokių knygų ir laikraszczių, negu gyneñanti nū rubežiaus toliaus, vienok apsiszvietimas nėra palikęs o teipgi ir supratimas tautos reikalų. Jie knygų daugiau siai pernesza bet patys neskaity.

Bataikai. (Raseinių pav.) Gerviečių sodžiaus ukininkai jau senai provojasi su dvarone Krantauckiene už ganyklas, kurias užsimanė užginti. Ukininkai nenorėdami dūtis nusiskriausti poniutei, pasidavė į sudą. Sudas, zinoma, eidamas už Krantauckienę pripažino jei dar 508 rublius už iszganytą laiką. Sodiecziai remiasi ant servitutų ir padavę tą provą prokurorui ir tikisi iszlaimėti.

Pirm velykų radusis pavandeniams prigėrė vienas žmogus Mituvoje isz Dainių kaimo, kurį vos po 8 dienų atrado.

Vieszint badui rytinėse Maskolijos gubernijose, yra renkam aukos badūliams ir Lietuvoje. Badūlių pridera kiekvienam pagelbėti, nes ir pačiam nesmagu buti iszbadėjusiam. Urėdninkams toks

badas, per kurių rankas eina aukos, labai naudingas yra, nes jų kiesznius pirma prisipildo negu badūlio skilvys. J.

Isz Odesos.

Vos tikėsite broliai, kad Odesoj yra į 400 lietuvių; trys turi pardavinyczias valgomų daiktų o vienas mėsinyczią. Kiti visi dirba pabrikūse, tar nauja, plaukioja su laivais po jūdmares ir tt. Laivininkai gauna ant mėnesio nū 15 iki 25 rublių. Odesoj yra viena katalikiszka bažnyčia, prie kurios priguli prancuzai, italai, vokiecziai, lenkai, armėnai, gruzinai ir kitų tautų katalikai ir kiekvieniems kuningai pasako pamokslus jų kalboje. Tiktai lietuviai neturi savo kalboje kuningo ir iszpažintį atlieka maskoliszka. Asz dabar organizuju lietuvius, kad surinkę paraszus keliese nueitumėm pas miesto virszininką reikaludami lietuviszko kuningo, nes teip daro ir kitų tikėjimų snariai. Gal mums virszininkas ir parupins kokį kun. lietuvi. Taigi, gal, lietuviszka kalba turės vietą bažnyczioje kitame pasvietyje greicziaus, negu musų tėvynės sostapilėje, Vilniuje.

Odesoje nėra tokio prispaudimo kaip Lietuvoje. Lietuviai stovi medegiszka gerai; laikraszczius skaito tiktai maskoliszkus, nes apie lietuviszkus nieko nežino arba negausna o ir nesirupina gauti.

Odesa yra vienu isz didmieszių prie jūdurių, turinti į 600,000 gyventojų. Laivų priplauka yra ir žmonių isz visų svieto szalių.

Mano draugas papasakojo, sugrižęs isz Vladivostoko rytinėje Azijoi kur pragyveno 3 metus, kad ir tenais lietuvių esant apie 200, isz kurių 6 turi savus namus o du laiko pardavinyczias; kiti gi uždarbiauja po 45 iki 75 rublių ant mė-

nesio. Lietuviai turi savo bažnyčią ir kun. lietuvi (gėdykis Vilniau su caru Zvierovicziūm!). Policija tenais nesanti tokia paszėlusi kaip Lietuvoi; metus pragyventi be paszporto mieste, tai negirdėtas Maskolijoi daiktas, o Vladivostoke visai ne naujiena. Valdžia tenais dėlto nesunkina žmonių, norėdama tą šalį apgyvendinti. Apart Vladivostoko, dar daugiau uždirba Port Arthure, Kinūse, kur Maskolijos valdžia visus darbininkus gabena iš Maskolijos ir moka geras algas. Iš Odesos išvežė 900 darbininkų. Kitiems dūda tenais ir žemės, kad pasiliktu gyventi, taigi maskolystę Kinūse platinti. Nū Odesos į Port Arthur kas tūja 150 rublių už 7 sanvacių kelionę. Kiti pasakoja, kad iš Port Arthuro jau niekad negalima iszkeliauti. Turi tenais ir numirti. Kitą kart bus daugiau. A.A.

Politiszkos žinios.

Amerika. Teip nesisekiant apgalėti pilipiniečius, kaip mislyta, kaltė pūla ant kariaunos vadų, kas užpūlė ir ant gen. Otis'o. Washingtono valdžios į Otis'o vietą skiria gen. Lawton'ą, o jo pagalbininku McArthur'ą ir jeigu tiems nesisektu dar, siūsti gen. Merritt'o paskui net vyriausį karės gen. Miles. Otisas busęs Maniloje tiktai cenzoriumi ir išsiuntejū žinių iš karės lauko apie pergalėjimus pilipiniečių. Gen. Lawton ir McArthur pasigūde ant Otis'o, buk jisai sulaikęs jūdu nū pergalėjimo pilipiniečių ir už tai jūdu pateko dabar į pirmūsius karės vadus. Karės ministeris Root keta karę skubei užbaigti su padauginimu kariaunos Pilipinūse iki 50,000 ir nusiuntimu daugelio kanūlių. Priegtam jis norėdamas suczedyti ir piningų, keta paleisti keletą deszimtų urėdninkų, kurių ka-

rės ministerijoi, Washington'e, yra net 500.

Aguinaldas išsiuntinėjo atsiszaukimus į visas vieszpatytes meilaudamas pripažinimo Pilipinų nepriegulmystės ir užstojimo už jūs prieszais Ameriką, kuri vardan laisvės naikina visą šalį. Aguinaldas atsiszaukė, kad Ispanija būtų pergalėję pilipiniečiai ir be amerikonų pagalbos, nes buvo jau ispanus suvarę į Manilą ir į 11,000 sugavę, o kad amerikonai laikė pilipiniečius už kariaujančią šalį, padavė jiems 100 ispanų, kuriūs sugavo nuskandinę ispaniszką laivynę ir kodėl dabar patys užsigina savo žodžių ir prizadėjimų. Ką darys vieszpatystės dėl Pilipinų — pamatysime.

Kad amerikoniszkai kareiviai nenoriai su pilipiniečiais nori kautis, rodo tas, kad muszyje pas Calamba apicieras Otis, nū Washingtono regimento, atsisakė klausyti ir pasiliko užpakalyje su savo kareiviais. Už tai apicierą suaresztavojo ir jo kareivius neleisę daugiau į muszą.

Amerikonai vėl užėmė miestelį, Santa Rita, kuriame visai nedaug buvo pilipiniečių. Gen. McArthur iš San Fernando su 4000 kareivių iszėjo užimti miestelį Angeles, kur buvę į 6000 pilipiniečių ir tenais nusidavęs nemenkas muszis, kur galą gavo 8 amerikonai 26 sužeisti tapę. Pilipiniečiai iš Angeles pasitraukė tajį sudegindami. Amerikonai atlygindami pilipiniečiams už pagavimą ir sudeginimą laivo „Saturnus“ sugriovė bombardūdami daugelį namų San Fernando. Pilipiniečiai iszardė geležinkelį nū San Fernando į salos vidurius, kas amerikonomams pasunkino įsigriebimą tolyn. Amerikonai tiktai pėsti gali tolyn eiti ir vietomis iki kelių ir pažastų per vandenį bristi. Tokioje kelionėje turi kareivis ant 3 dienų maistą nesztis, nes ner galima pas-

kui jį pristatyti reikalingame laike.

Ant salų Samoa dar neįvyko sandara, nors Amerikos, Anglijos ir Vokietijos komisoriai apie tai darbūjasi net nū 13 Gegužio. Amerika savo pasiuntinį, kuris buvo vyriausiu sudžia ir sukėltoju visų nesutikimų Chambersą parszaukė atgal, bet todėl nesutikimai neisznyko. Komisoriai buvo vieną kartą pranesę, kad ant jų užmanymo abi szalys susitaikę iszrinkti prezidentą baltaveidį ir užbaigti tūs nesutikimus. Dabar pareinanczios žinios iš Samoa pranesza, kad musztynės iszkilo per naują tarpe sosto pretendentų, karaliukų Mataafo ir Malietao, kur tapo užmusta daugelis iš abiejų pusių bei suzeista. Tai-gi jokios tvarkos dar nėra tenais.

Ant salos San Domingo, vakinėse Indijose turės užsidedti maisztas. Nuszovus prezidentą, jo vietą nori užimti Don Juan Jiminez, kuris jau senai ant to tykoja. Jisai turi daug szalininkų ir organizūja iš jų kariauną po vadovystę gen. Pacheco, kurį sugauti ar iszvaikyti bent, valdžia pasiuntė gen. Liriano, kuriam atkakus pas maisztininkų pulką jo kareiviai su ginklais perėjo į prieszų pusę ir generolas likosi be kareivių. Abelnai suėję žinios iš visų szalių republikos yra prielankios maisztininkams. Valdžia ir tula dalis gyventojų nori už prezidentą gen. M. Gomezą, kubiečių vadą, kuris turi teip-gi didelę įtekmę. Partijų vadovai sako kad kilus maisztams Amerika stengsis pagauti po savo globa ir San Domingo republiką, kas jau užmanyta nū 1871 metų. Maisztininkai sau ginklus perkasi Suvienytose Valstijose ir be jokios baimės gabenasi, nes San Domingo ir Hayti (abi republikos ant tos salos) valdžios neturi nei vieno kariszko laivo, kuris galētu atgabenimą gaiszinti. Hayti valdžia stengia-

si maisztininkus gaiszinti, bet neįstengia. Daugelis Hayti gyventojų prijauczia maisztininkams. Suv. Valstijos išsiuntė du kariszku laivu apsergėjimui savo žmonių.

Meksikos valdžia turi daug rupesczių su indijonais, kurie vėl pakėlė maisztus, norėdami nusikratyti apiekunystės Meksikos. Valdžia yra pasirengusi visai isznaikyti indijonus, kad jos daugiau netaszytų. Valdžia sako, kad indijonai tiktai tie geri, kurie jau negyvi. Tai-gi kiekvienas indijonas yra valdžios prieszu ir kaltu jau, kad yra indijonu. Indijonai esą pasirizę kovoti ant smert ir atsiimti savo teritorijas, kurias valdžia jiems atėmė pirm 3 metų.

Maskolija. Austrijos laikraszcziai pranesza, kad aplankytose bado vietose iszkilo jau maisztai. Gyventojai neturėdami kūmi misti ir netekę kantrybės iš valdininkų visokių prizadų, pradėjo muszti jūs, reikalaudami iszpildymo. Maisztai pakilę Besarabijos gubernijoi ir daugelis susimuszimų buvę su kariauna net, kuri daugelį badūlių uzmuszusi bei suzeidusi. Kulkos yra geriausiu vaistu nuramdymui badūlių ir sziaip visokių nepatinkamų valdžioms gaivalų.

Prancuzija. Rugsjuczio 7 dieną prasidėjo garsi Dreifuso prova mieste Rennes; liudininkų yra paszauktų 180, tarp kurių yra tolaikišis karės ministeris gen. Mercier bei daugelis genarolų ir tūmlaik buvęs prezidentu C. Perier. Gen. Mercier iš liudininkų veik pateks į kaltininkus. Anglijos laikraszcziai dabar pagarsino, kad majorai Henry ir Esterhazy prekystę varė su slaptais kariszkais dokumentais ir tujų net 160 pardavęs Vokietijos pasiuntiniui Paryziuje von Schwarzkoppen. Henry yra jau miręs o Esterhazy gy-

vena pasislėpęs Anglijai. Abelnai visi tiki, kad Dreifusas taps iszteisintas. Demonstracijų didelių niekur dar neatsitiko dėl tos provos. Demonstracijas mėgina kelti norinti karaliaus, prieszydziai ir patrijotai ir kur nors jiems pradėjus, policija užstoja gatves ir nedūda žmonėms susibėgti. Valdžia visus vadus ir virszininkus szitų trijų partijų suaresztavojo ir sumetė į kalėjimus. Viso suaresztavoti paskirta 37, kurių 25 turi jau sukiszę.

Belgija. Nepasisekus valdžiai iszvesti savo užmanymo, kad atimti balsavimo tiesas berturcziams žmonėms, teko ministerijai atsisakyti nū vietų. Szitą ministerijos pasitraukimą parengė socialistai pasiuntiniai ir Bruessel gyvenantieji. Sutrėrimas naujos ministerijos yra pavestas Smet de Neyer, kuris buvo jau pirmiausias ministrų pirmsėdžiu.

Vokietija. Valdžia vėlei užsiėmė iszczystyjinimu Vokietijos; isz augsztosios Silėzijos bei Poznaniaus provincijos iszvarė daugelį czekų bei kitų slavų į Austriją, už ką Austrijos laikraszcziai veik visi sukilo prieszais Vokietiją už tokį begėdiszką pasielgimą su nieku ne prasikaltusiais žmonėmis. Valdžia teisinasi, buk ginanti savo gyventojus nū socializmo, kurį atneszė isz kitų vieszpatysczijų ateiviai. Vokiszki laikraszcziai, neprielankus valdžiai, pranesza, buk atsisakysę nū savo vietos piningų ministeris Miquel. Valdžia ir ciesaorius labai nori iszvesti keletą kanalų, kurie kasztūs daug milijonų, esant tuszcziai vieszpatystės kasai, ką gerai žino piningų ministeris ir dėlto rengiasi atsisakyti, kad pradėjus nepristoktu piningų ir tada su negarbe turėtu atsisakyti. Jeigū tie kanalai būtų dirbami, tai ant gyventojų būtų nždė-

dami mokeszcziai dar tokie kaip dabar yra. Valdžia tvirtina, kad tie kanalai pakels szalį ir palengvins didei prekystę, bet jei neapeina tiek gerovė szalies ir prekystę, kiek naudingumas tų kanalų karės laike.

Pietinė Aprika. Pagal stovį reikalų Anglijos su Transvaaliaus republika, turėtu veikiai užsidegti karė, kadan gi abi pusės užsiima skubinu gabenimu ginklų ir kariaunos. Transvaaliaus valdžia padarė kontraktą su gelzkelių kompanijoms reikale gabenti karės padargus ir kariauną kur reikės. Pretorijoi tapo pagatavyti zopostai reikalingi karei ir tapo iszleistas naujas įstatymas, kad laike karės nei vienas uitlanderis, kuriems Anglija reikalauja ypatiszkų tiesų greito įgijimo ukėsystės, negal apšleisti Transvaaliaus žemės be valdžios daleidimo. Szitas butu apskelbimu karės. Priegtam Transvaaliaus valdžia užragino visus rezervinius kareivius buti pasirengusiais ant karės.

Dalis darbu.

Scranton, Pa. Darbai visose aplinkinėse kasyklose eina gerai ir dirba pilną laiką.

Evansville, Ind. Straikieriai atsiszaukė į kaĩmyniszkus gyventojus su praszymu, kad tiejie kurenimui nepirktu kitokių anglių, kaip tiktai iszkastų per unijonistus. Gyventojai pasiraszė skaitliuje 11,000 kurenti anglimis, unijonistų iszkastomis. Dėlto kompanija turėjo iszpildyti straikierių reikalavimą.

Syracuse, N. Y. Vaznyczios prie miesto darbų sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos 50 ct. per dieną. Jie gavo \$3,50 ir reikalauja \$4,00. Jų darbas yra labai sunkus prie valymo kanalų, kurie yra labai pridvoke. Jie turi dirbti, kada visi žmonės miega.

Straikierių yra 250.

Chattanooga, Tenn. Strytkarių kompanija atstatė nū daržo 15 konduktorių ir motormonų už prigulėjimą prie unijos. Visokie unijonistai suszaukė visatiną susirinkimą ir nutarė prieszintis kompanijai visokiais budais, kol nepriims pavarytųjų atgal prie darbo.

Eau Claire, Wis. Czionai sustraikavo konduktoriai ir motormonai reikalaudami pakėlimo algos; neatsiradus skabsų, nevažinėja nei vienas strytkaris.

Detroit, Mich. Strytkarių kompanijos iszpildė visus reikalavimus konduktorių ir motormonų apart pakėlimo algos.

Wilkes-Barre, Pa. Straikas Wyoming'o klonyje vispletojasi. Dabar straikūja jau į 10,000 kalnakasių, kur pasieks ir į 20,000 jeigu kompanijos neiszpildys darbininkų reikalavimų. Prezidentas United Mine Workers John Mitchell laikys didelį susirinkimą ant Landmessers salės 25 d. szio mėnesio.

Kontraktierius Post, kuris yra apsiėmęs iszvesti mieste kanalus, užsimanė pigių darbininkų ir parsigabeno 50 jūdveidžių isz Virginijos po kontraktu, kad tiejie dirbs už \$1,25 ant dienos. Post'as jūs patalpino viename anksztame name. Miesto vyriausybė ir sveikatos užveizda tai apziurėjusi suaresztavojo Post'ą už pargabenimą tų žmonių ir teip anksztai laikomų, kad greitai gali iszkilti liga ir kad vietiniams darbininkams atitraukė darbą.

Nanticoke, Pa. Kalnakasių organizatorius James apskelbė, jei kompanija neiszpildys darbininkų reikalavimus iki 16 d. szio mėn., prasidės straikas visose kasyklose tos kompanijos.

Menominee, Mich. Detroito kapitalistai nori czionais pstatyti cukriaus pabirką už \$430,000, kuris 1 Sausio 1900 m. pradėtu dirbti.

New York. Laikraszczio „Sun“ sustraikavo 120 statytojų.

Altoona, Pa. Frugality Coal & Coke Co. pakėlė savo darbininkams algas po 2½ ct. ant dienos.

Ardmore, Mo. Visoje apie linkėje straikūja kalnakasiai; kompanijos užsimanė parsigabenti skabsų isz Virginijos. Dėlto niekas tegul nekeliuja tenais darbo jieszkoti.

Weir, Kansas. Kalnakasiai visur straikūja ir laukiama staigaus pasibaigimo straiko ant naudos kalnakasių.

New Haven, Conn. Direktorius N. Y. New Haven & Hartford gelzkelio apreiszkė, kad sustraikavus telegrafistam jis galėsęs užlaikyti trukių važinėjimą be sutrukdyimų. Telegrafistai tikisi vienok, kad prie jų prisidės ir kurejai, kurie jau nū senei reikalauja pakėlimo algų.

Alden, Pa. Alden Coal Co., aplinkui straikūjant, pradėjo dirbti pilną laiką ir pakėlė algas po 25 ct. ant tonos.

Glen Lyon, Pa. Czionai sustraikavo 1200 kalnakasių Susquehanna Coal Co. kad prisidėti prie Nanticoke's straikierių. Nanticoke ir Glen Lyon dabar straikūja 3,800 darbininkų. Nepoilgo sustraikūs tos kompanijos kasyklų darbininkai ir Shamokin'e.

Mahanoy City, Pa. Aplinkinėse kasyklose yra stoka darbininkų. Kasyklose Park Place reikiant į 60 darbininkų, Buck Mountain 100 ir Vulkan apie 70.

Hazleton, Pa. Jėdo kasyklų superitendentas Smith, reikalaujas 250 darbininkų bet negaunas. — Į Hazletoną atvažiavo agentai isz Pittsburg'o jieszkodami darbininkų, bet tiktai vedusių, kuriems prizada gerus darbus ir gyvenimus bei dovaną kelionę. Nevedusių nenori. Dėlto vedusieji darbininkai apsižiurėkite, nes jie nevedusių neima dėlto, kad

esant prastiems darbams gali greitai pamesti ir kitur keliauti, kas su szejmyna negalima padaryti.

West Bay City, Mich. Michigan Coal & Mining Co. reikalauja kalnakasių.

Springfield, Ill. Straikais visame distrikte, dėlto niekas tegul nekeliauja cionais darbų jieszkoti, straiškija: Pana, Du Bois, Carlinville, Breeds, Harrisburg, De Soto, Witt, Cartessville, Nilwood, Chatham, Holydaysboro, Auburn, Virden ir Girard.

La Salle, Ill. Aplinkinėse kasyklose dirba pilną laiką, bet algos nieks didesnės iš kalnakasių negauna kaip po \$1,50 ant dienos.

Youngstown, Ohio. Vietinė geležies liejinyčia pakėlė savo darbininkams algas ant 25%. Darbininkų yra 500.

Joliet, Ill. Illinois Steel Co. kur dirbo daugelis nemckančių angliszkai pradėjo atstatyti nū darbo opriimti mokančius tikrai angliszkai. — Dėlto ir lietuvių bus, kurie dėl nemokėjimo angl. kalbos neteks darbo. Tai gi atliekamą laiką sunaudoti reikia ant pasimokinimo angl. kalbos, vietoje rymoti karcziamose.

McKeesport, Pa. Dewees Wood & Co. pakėlė dėl 300 savo darbininkų algas ant 10%.

Waukesha, Wis. Vietinės geležies liejinyčios sustojo dirbė dėl reikalingų pataisų; po pataisymui vėl pradės dirbti ir bus padidintas darbininkų skaitlius su 300.

Columbia, Pa. Susquehanna Iron & Steel Co. sustraikavo 1500 darbininkų, reikalaudami dakelimo algos.

Isz Amerikos.

Baisios nelaimės.

Nedėlioje, 6 Ruggjuczio, tarp Stratford ir Oronoque, Conn., vieną mylę į siaurę nū Stratfordo, nusivertė strytkaris su žmonėmis 60 pėdų augsz-

to tilto, naujai pastatyto Tasai važiavimas buvo pirmutinis per tajį tiltą ir su sirinko daugelis žmonių pasivežinti ant atvėrimo naujo kelio. Strytkafyje buvo 43 žmonės, kurių 29 užmuszti tapo ir 12 suzeistų; vos du žmonės izliko sveikais.

Veltą pacziadieną prigerė 20 žmonių suluzus tiltui prieplaukoje. Vaziavo ekskursija iz Bongor ir atvaziavus į Mount Desert, Me. norėjo su garlaiviu nuplaukti apziurėti kariszkus laivus, esanczius Bar Harbor, Me. Szejus ant prieplaukos tilto į 200 žmonių, tasai suluzo ir visi supūlė į vandenį 15 pėdų gilumo, iz kurio 20 jau neiszlipo. Supūlus žmonėms į vandenį, tapo tūjaus sumestos virvės už kurių skendūliai sugriebę laikėsi ir vieną po kito szlapjurgį vilko ant kranto.

Kanadoi arti St. Polycarpe greittrukis izlėkė iz vėzių, kur 7 žmonės galą gavo o 6 sunkiai suzeisti tapo.

Omahoi, Nebr. užsidegė namas „Mercer Chemical Co.“, kur ugnagesiai jau apgalėję ugnį taisė savo geležines kopėczias į augsztesnius gyvenimus ir dalypstė dratą su elektrikos sriove kuri ant vietos užmuszė 7 ugnagesius.

Gausus užderlius.
Kansas valstijos zemdarbystės sekretorius pranesza, kad szį metą užderlis ant kvieczių Kansas'e bus gausus. Pagal gautas žines iz visų szalių valstijos sprendžiama prikulti 362,000,000 buszelių. 3,284,560 akry buvo užsėta ir akras dūšes po 44 buszelius arba 3 kart tiek kaip praėjusį metą.

Ingersoll'is numirė.

Garsus Amerikos visokių tikėjimų neapkęstojas Ingersoll, pasimirė nū epopleksijos, 21 Liepos, vasariniame gyvenime Dobbs Ferry, N. Y. Ingersoll'is buvo kongregacionalistų kuningo sunus, gimė 1833 me-

tūse, buvo garsingu kalbininku, apginėju (lojeriu) ir politikieriumi. Jo kuną sudegino Fresh Pond krematorijoi ir pelenus susipylė į pūdą pasiėmė jo giminės.

Su kede palaidojo.

Netolymais Powling, N. Y. vieno farmerio pati per keletą mėnesių sirguliūdama vis sėdėjo ant supamos kedės ir jusdama artinantės myrį prasžė savo vyro kad ją palaidotu su taja kede ant kurios teip smagu jai buvo sėdėti ir suptis, nes ji nenorinti kad ją palaidotu teip anksztame grabe. Vyras ir izspildė jos reikalavimą. Lavoną apdarę kaip reikiant pasodino ant tos kedės, padarė didelę skrynę kad su kede galėjo įdėti ir teip sėdinczią palaidojo.

Piningų dirbėjai.

Per praėjusį metą Suvienytų Valstijų detektyvai suaresztavojo 679 žmones netikrų piningų dirbėjus. New York'e sugavo 98, Pensylvanijoi 77, Missouri 59 Indianoi 41, Illinois 35 su valstijoms S. Dakota, Idaho ir Mississipi.

Iz sugautųjų buvo 433 amerikonai, 89 italai, 23 vokiecziai, 17 airių ir 8 graikai (lietuvių, Masio su Czepaiczium nepripažįsta). Piningų atėmė \$76.467. \$55,689 popierineis ir \$20,778 kaipo auksinius ir sidabrinus. Formos popieriniams piningams ant \$100,00 ir \$2,00 buvo teip gerai padarytos kaip ir tikrosios. — Tiek tai sugavo piningdirbių ir atėmė piningų, bet kiek nesugautų ir neatimtų?

Musztynė ant ekskursijos.

Iz Elizabeth, N. J. su garlaiviu „Blackbird“ izplaukė masonų draugystė Hudson upe į Forest Wiew Park ant piknyko. Ant laivo buvo į 1500 žmonių jūdveidžių, kurie budami szaunei įsigėrę, beplaukiant susibarė ir susimszė. Ant

laivo buvo du policijantai, bet tie neįstengė įnirszusių nuramdyti. Laivo kapitonas užtraukė ant stiebo apverstą augsztininkai vėluką, ant zenklo, kad ant laivo maisztas ir reikalauja pagelbos. 15 policijantų nuplaukė prie tojo garlaivio, apdauzė gerai įkaitusių makuoles ir pradėtojus suaresztavojo. Kitus turėjo gabenti į lignonbutį vietoj kalinio. Kita 15 policijantų lydėjo laivą į paskirtą vietą.

Rasinė kova.

Miestelyje Brinson, Georgijoi vienas jūdveidis užpūlė baltveidę moteriszkę. 300 baltveidžių susirinkę sugavo tą jūdveidį, pakorė ir suszaudė dar. Kada jūdveidis buvo negyvas, nusileidė ant žemės supjaustė į szmotelius ir kiekvienas po szmotelį pasiėmė. Jūdveidziai už tai atsimokėdami baltveidziams, musza kur pasigauna. Jūdveidziai su dinamitu ardo baltveidžių gyvenimus, degina bažnyczias ir kitas izskadas daro.

Maldos negelbėjo.

Amerikoje atsirado dieviszkų daktarų, kurie gydo lignonius su uždejimų rankų ir maldomis. Chicagoje viena moteriszkę suukiai apsirgo dėl lei užnūdijimo kraujo, kurią daktarai butų atgriebę. Lignonis kreipėsi prie dieviszko daktaro ir numirė. Dieviszkasis daktaras teisinasi tūm, kad lignonis negana tvirtai tikėjo į dieviszką izgydymą ir dėlto numirė. Sveikatos užveizda dieviszkąjį daktarą padavė į sudą.

2,000,000 buszelių kvieczių supustyta.

Sziaurinėje Dakotoje pūlbaisus ledai ir supustyjo 300,000 akry kviecziams užsėtų, nū kurių farmeriai tikėjosi prikulti 2,500,000 buszelių. Iz kada yra ant \$2,000,000. — Kviecziai buvo kertami ir užėjus ledams viskas tapė izkulta.

Nepriegulmingi airiai.

Jau pirmiausia buvome pranesę, kad mieste St. Louis airiai neįsileido vokiečio kunigo, kurį jiems buvo vyskupas atsiuntęs. Vyskupui neklausiant airių praszyto kad dūti kun. airį, airiai sergėjo bažnyčią ir vokiečio visai neįsileido. Dabar vyskupas atmetė airius su bažnyčia nū katalikystės ir stato dėl senosios bažnyčios naują. — Vyskupas yra priežascia nepriegulmingos parapijos. Kad vyskupai laikytusi tiesos, ir pildytu žmonių reikalavimus, nebutų tiek nesutikimų.

Baisus orkanas.

Devintą dieną šio mėn. siautė baisus orkanas vakarinėse Indijose. Ant salos Porto Rico, mieste Ponce, sugriovė daugelį namų, kitų stogus nuneszė ir į 500 žmonių užmuszė; iskada skaitoma ant \$500,000. 100,000 žmonių neturi pastogės nei maisto.

Ant salos Montserrat, prigulincijos Anglijai, teipgi siautė baisi audra, kuri sugriovė visas bažnyčias bei namus ir užmuszė 100 žmonių.

Ant salos Guadeloupe, prigulincijos Prancūzijai, tapo užmuszta 102 žmonės.

Ant salos St. Croix, prigulincijos Danijai, užmuszė 32 žmonės. — Visokie sėjimai yra galutinai supustyti, kur buvo audros kelias. Nū Porto Rico audro pasikreipė ant Floridos.

Paaiskinimas ministerijos tiesu.

Prokuratorius Suvalkų „apygardinio sudo“, pasiremdamas ant paaiskinimo ministerijos tiesų (justizijos) iszsiantinėjo tardytojams cirkuliarus, kad jie ne priimtų tardymų apie prilaikymą ir pergabenimą uždraustų knygų ir pavestu tūs reikalus policijai. Sztai vienas isztų cirkuliarų: „Kopija cirku-

liarinio prisakymo P. Rokuratoriaus Suvalkų apygardinio sudo isz 26 Balandžio (seno stiliaus) 1897 m., N 1743 raszyto Prokuratoriaus pagelbininkui Vilkaviszchio apygardos.

Vyriausia užveizdystė spaudos dalykų užtėmiję, kad cenzūros komitetai ir atskiros cenzūros užrubežinių rasztų nekarta kreipiasi prie prokuratorijos prieziuros praszydamos nubauti pagal 1022 skirsnį suraszo apie bausmes tūs, ką nusikalto už slaptą pergabenimą uždraustų užrubežinių rasztų.

Tū tarpu pagal iszaiszkini mą ministerijos tiesų skirsnis 1022 suraszo apie bausmes jau *suvis nustojo savo pirmesinės vertės* dėlei permainymo tvarkos pristatymo į cenzurą užrubežinių knygų, o per tai *persekiuojimas* paremtas ant minėto skirsnio (t. y. 1022) *ne turi nė kokio pamato*. Dėlei szitos priezasties ir teipgi dėlei to, kad *prilaikymas uždraustų knygų vienintelei sau pasiskaityt* (o ne kitiems dailinti) *ne užtraukia ant žmogaus* pagal esanczius dabar įstatymus *kokio nors atsakymo* ir yra *dalyku ne baudžiamu*.

Vyriausia užveizdystė spaudos dalykų įsakė cenzūros komitetams ir atskiroms cenzuroms užrubežinių rasztų ateinacziame laike *ne kelti bylų apie persekiojimą per sudą* pagal 1022 skirsnį suraszo apie bausmes, *bet visus tokius reikalus pavesti policijai* kuriai kas link tokių atsitikimų yra dūta padavadijimais skirsnyje 109 įstatymų apie perspėjimą ir sulaikymą peržengimų (Suringk. įstatymų t. XIV iszleid. 1890 m.).

Apskelbdamas augszcziaus iszguldytą iszaiszkini mą ministerijos tiesų asz veliju Jusų Mylistai pasirupinti, kad kylantieji pagal 1022 skirsnį tyrinėjimais butu pritaikyti prie 309 skirsnio įstatymų

krimaliszkos tiesdarystės. Prokuratorius Baronas Raven'as Sekretorius Nikolajev'as Sutinka su originalu Prokuratoriaus Pagelbininkas Radlinskis“.

Kokią vertę turi szita atmaina dalyke prasiplatinimo apszvietimo Lietuvoje galima numanyti prilyginus sudo pasielgim apie administracijossav valės. Ikisziol patekęs kas į rankas sudo ne galėjo patekti į administracijos rankas. Sudas užlaikymą uždraustų knygų paskirdavo pagal 1022 skirsnį baudą ne daugiau kaip 5-7 rb., tankiausiai 1-3 rb. už kiekvieną knygą. Norint ir ta baudi pagal esanczius įstatymus yra bereikalingu ir neteisingu darbu, bet ji ne per virsz sunkino žmones. Dabar knygų skaitytojai pilnai prigulės nū administracijos. Jeigu administracija, elgtusi pagal virszui paminėtą paaiszkini mą ministerijos tiesų tai galima butu tikėtis, kad policija, radus po vieną egz. lietuviszkų knygų, atims tik knygas ne užgaudama nė kiek paczių žmonių. Bet to ne galima tikėtis. Bent žmonės, prilaikantieji knygas politiszkos įtalpos, turės kentėt visokias priekabas ir persekiojimus, nepasiremenczius suvis ant įstatymų, tik ant administracijos savvalės. Negalima teipgi tikėtis, kad administracija visada aplenks neužgavus tų, ką prilaiko knygas nekaltos įtalpos. Kokį pobudį turės susikirtimas žmonių su policija, tai prigulės nū knygų paplitimo. Jū daugiau bus skaitytojų lietuviszkų knygų, jū didesnis bus žmonių pasiprieszinimas, jū mažesnis bus atsakymas už prilaikymą lietuviszkų knygų. Maldines knygas ir apskritai dvasiszkas knygas jau policija veik suvis paliovė atiminėjusi, nes mato, kad tai nieko negelbti, nieks nebijo uždraudimo ir nesislapsto su

dvasiszkomis knygomis. Tokiu budu uždraudimas dvasiszku knygų pavirto dabar į formaliszką uždraudimą, neturinti veik nė kokios augsztinės vertės. Gyvenimas nelaukia, ar valdzia teiks isdaleisti spaudą, ar ne, bet rupinasi užganėdinti savo dvasiszkus reikalus nelegaliszku budu, nežiurėdamas nė ant uždraudimų, nė ant persekiuojimų. Tą patį galima pasakyti ir apie isgyvenimą mus tarpe kitų nekaltos įtalpos knygų. Ir kitos knygos iszkariaus sau tą paczią privilegiją, ką ir dvasiszkos. Liks tik knygos politiszkos įtalpos ir jas valdzia nepaliaus niekad persekiokus; jas valdzia persekioudagi tūmet, kada bus leistamums spaudinti knygas Lietuvoje. Persekiuojimas politiszku neprielankių valdziai knygų yra tai ypatybė visų valdzių, kurios reprezentūja reikalus ne visos vieszpatystės, bet tik vienos, mažesnės jos dalies (burzuazijos). Jū didesnis bus lietuvių prispaudimas, jū daugiau atsiras knygų prieszingų valdziai, prieszingos valdziai knygos atkreips ant savės administracijos atydą ir susilpnis persekiojimą nekaltos įtalpos lietuviszkų knygų. Szitokių naturaliszku budu nekaltos įtalpos knygos užims tokią jau vietą, kokią užima dabar knygos dvasiszkos. Isz Suvalkų prokuratoro cirkuliarų, man rodos, ne reikia mums nė džiaugtis nė nusimyti per daug: jis mažai ką permains bėgi reikalų apszvietimo. Szd.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Jersey City, N. Y. Taigi ir Jersey City geros valios lietuviai, suprasdami savo tėvynės reikalus, su noru aukauja savo piningėli. Aukos dauginasi ir dauginasi visoje apregėje o tūmi kartu ir atjautimas kanczių brolių, patekusių

nelaisvėn, kurie meilauja mūsų pagelbos laisvai šalyje gyvenančių. Matome visi kaip dvigalvis erelis tamsybės ryja mūsų apszviestėsius brolius, spēkas visos tautos, norėdamas išnaikinti iš šaknų mūsų tautą ir kalbą. Dėlto garbė amžina priguli tiems vyrams, kurie atvirai stojo apgynime savo tamsėsiųjų brolių, nežiurėdami ant savo laimės ir pasisvėsdami dėl tėvynės. Garbė ir tiems, kurie prisidėjo prie abelnų reikalų aukaudami savo piniginę ir tikime kad tokių skaitlius pasidaugins kas kartas didyn ir didyn.

Mūsų mieste yra nemenkai apszviestėsiųjų lietuvių, baigusių keles klīasas gimnazijos, kuriems vertėtu stovėti lietuviszko judėjimo pryszakyje. Jie statosi rods mokintais, bet visas jų mokslas tai girtavimas, o visiems žinoma kad į girtą galvą mokslas neina bet ir paskutinis iszeina. — Nors mūsų mieste lietuvių yra nemenkai, bet suprantančių visūmeniszkus reikalus yra labai mažai. Susirinkimų su prakalboms apie tautiszkus, socialiszkus, ir ekonomiszkus reikalus niekad dar nebuvo, kas kitose vietose atsitinka gana tankiai. Sakysiu nėra pas mus kalbėtojų; tiesa, bet jų yra kitur, jei tiktai mes norėtumėm, nepatingėtū jie ir mūsų aplankyti.

Mūsų mieste yra daugelis lietuvių įsikibusių į lenkiszkus skvernus ir džiaugsmingų iš „polėkos“ kalbos ir viso, kas lenkiszka. Taigi iszgamų pas mus netruksta. Ant galo mieli broliai ir tautiečiai, remkime gerus užmanymus, raginkime savo brolius prie szelpimo tautiszkų reikalų, nesuprantantiems aiszkinkime jų reikalingumą, nes priderys te yra kiekvieno tautiečio neuzsimirszti apie savo tėvynę ir brolius, kurie darbavosi dėl jos labo ir už tai pateko į dvigalvio erelio nagus. Mūsų

„Tėvynės Mylėtojų Dr.“ kūpos sanariai paaukavo parodos reikalams \$4,75 ir 50 ct. sudėjo pavienės ypatos. Labu pasidarė \$5,25 ct. kuriūs prisuncziame į „Vienybės“ redakcija.

Į parodos komitetą skiriame tūs paczius, ką ir Waterbury'o lietuviai. Taigi Dr. J. Szliupą, kun. A. Miluką, J. J. Pauksztį, P. Mikolainį ir Dr. J. Basanaviczį.

„T. M. D.“ kūpos
Komitetas.

Lewiston, Me. Matant iš laikraszczių kaip darbūjasi lietuviai apie parodą mūsų literatūros ir suszelpimą nukentusių už tautiszkus reikalus, net džiaugsmas ima; bet ir nuiliusti reikia matant, kad mūsų miesto lietuviai nieko apie tai nesirupina. Lewistone yra 70 szejynų lietuvių ir daugelis pavienių; dirba gerai ir ne po menkiausiai užpelno; daugelis dirba baltosios blekės liejincziuose, kiti audimų pabrikūse, kur darbas neper sunkus. 1895 m. uždejome Nepriegulmingą Kliubą ir tūmi tikėjomėsi pakelti lietuvių vardą bei darbūtis bent kiek tautiszškai nors szelpiant materialiszškai. Vienok mūsų

Kliubas tame nieko nenuveikė apart girtavimo. Valstijoi Maine užginta pardavoti svaiginanczius gėrymus, už tai girtūkliai organizūjasi į kliubus ir girtauja, nes organizacijos sanariai gali gerti parsigabėnę alaus arba degtinės net be patento (licence). Taigi kliubai po visokiais vardais yra tikromis karcziamomis. Jeigu apart pardavojimo butū užginta visai įvežti per valstijos rubezių svaiginanczius gėrymus, tada butū kas kita.

Liepos 1 dieną (1899) uždejome pagelbinę draugystę, kurią tuli stengiasi paardyti dėl asabiszkų neuzkantų prieszais draugystės organizatorius. Gerai butū, kad naujoji drau-

gystė o ir Kliubas susitarę iszrinktu aukų rinkėjus, kurie pereitu per lietuvius rinkdami aukas parodai ir paszalpai kankintinių. Nepriegulmingas Kliubas teipgi galėtu paaukauti po kokią \$10 parodai bei kankintiniams, nes materialiszškai gerai stovi.

Draugas.

Baltimore, Md. Mūsų miesto lietuviai tautiszkūse reikalūse veik užmigę. Teip daug yra czionai lietuvių, o aukų parodai ir suszelpimui kankintinių nematyti, apart szv. Johno dr., kuri paskyrė \$15,00. Kur kitos skaitlingos draugystės, kur pavienių aukos? Baltimorecziams tikt nevertėtu apsileisti. Dėl 25 ct. pavienys, o kelių dolerių draugystė nepavargs, o paszalpa bus didelė. Vyrai neapsileiskime, kad neliktumėm ant tautiszko iszjūkimo kaip kun. Krawczunas bei kiti. Garbė kaipo tautiecių turi ir mūsų buti drauge.

Kriauczių (siuvėjų) unija, buvusi teip stipri pirm kelių metų, nes turėjo 400 sanarių, vos iszsilaike nū suirimo per paskutinį straiką. Balandzio 9 diena tapo sudrutinta ir prisiraszė vėl į 100 sanarių. Siuvėjai bijosi eiti ant susirinkimų, kad bosai neatstatytu nū darbo. Miestas rupinasi, kad panaikinti „sweat shops“, o mūsų lietuviai visai nesusipranta.

Vietinis.

Wm. Penn, Pa. Nedėlioje, 6 Rugsjuczio, buvo czionai tautiszkas susirinkimas sutvėrimui „Susivienijimo“ kūpos. Kalbėtojai atvaziavo iš Shepandoah, V. Stagaras, K. Radzeviczius, „Susiv.“ kasierius ir kun. V. Matulaitis. Žmonių buvo susirinkę nemenkas skaitlius ir laike prakalbų ramiai neuzsilaike. Kun. Matulaitis nurodė jų nepagirtiną užsilaikymą ir kad be ramumo, susiklausymo nieko nuveikti negalima.

Pirmiausiai kalbėjo V. Stagaras apie lietuvių tautiszką prisikėlimą, bei kad lietuviai bunda visūse krasztūse ir trokszta naudotisi tiesoms lygiai su kitoms tautomis. Ant galo nurodė naudą Susivienijimo, kurią apturėtu lietuviai, jeigu visi prie jo prigulėtu.

K. Radzeviczius kalbėjo apie naudingumą Susivienijimo, aiszkino jo įstatymus ir ką gero nuveiktumėm dėl savo tautos vienybėje visiems susivienijus.

A. Kalvaitis iš Lost Creek kalbėjo apie persekiojimą mūsų brolių tėvynėje už lietuviszkas knygas, kaip žandarai kreczia mūsų tėvelių namelius jieszkodami lietuviszkų rasztų, o nekartą ir maldaknygę iszplėszia iš rankų besimeldziant iš jos. Priegtam atkreipė susirinkusių atydą ant reikalingumo perstatymo mūsų literatūros Paryziaus parodoje, ateinancziūse metų, kas butū dideliu zingsniu prie atgavimo spaudos savo tėvynėje ir palengvinimo brolių gyvenimo, iš ko ir jie pamatytu bei suprastu kaip žmonės gyvena ant svieta. Nurodė plaukimą aukų tautiszkiems reikalams iš visų šalių, tiktai iš Wm. Penn. lietuviai dar nei cento nepaaukavo savo tautos reikalams.

P. Pauliukonis kalbėjo apie darbininkų reikalus ir nurodė prispaudimą darbininkų per darbdavius, nurodė stoką vienybės tarpe darbininkiszkos lūmos, be kurios darbininkai niekad nepagerins savo buvio. Aiszkino kelią, kuriūmi darbininkai eidami atrastu laime, pridėtu visi be skyriaus prie darbininkiszkos partijos ir vienybėje kovotu už ekonomiszkas bei politiszkas tiesas, be ko darbininkai nesulauks gerovės.

Ant galo kalbėjo kun. Matulaitis abelnai apie lietuvių padėjimą ir kaip lietuviai visur užima prascziausę ir ze-

miausę vietą tarp kitų tautų. Prilygino lenkus ir slovakus, kurie stovi daug augščiau už mus apszvietime ir szelpime tautiszkių reikalų. Pa-veikslan privedė kinus, kurie mažai budami apszvieti savo tėvynėje, bet atvykę į szi svetimą krasztą stengiasi kiek galint sekti apszvietas tautas Kun. Ma'ulaicziui buvojant Naujorke ir nukakus į kinų apgyventą miesto dalį, stebėtinai iszrodė dideli namai ne užmatomai jiems prigulinti, jų teatrai, kliubai ir svetainės, isz ko matomas tarp kinų didžiausias tautiszkas susipratimas ir vienybė. O ką mes lietuviai turime? Apart bažnyčių ir karczių nieko daugiau! Ragino lietuvius ir maziausiūse kaimeliūse uždėti kliubus bei skaitinycias, kur susirinkę galėtumėm praleisti liūšą laiką su nauda dėl savęs, susiėję apsvartytumėm naujingus užmanymus ir visūmeniskai jūs veikiaus nuveiktumėm. Teip gi ir apie darbininkiską klausimą geriaus iszsidirbtumėm, jį suprastu — mėm, o supratę savo skurdų gyvenimą, stengtumės prazalinti visas savo nelaimes ir greicziaus iszsilisūtumėm isz sziaudieninio vargingo padėjimo. Verkti reikia žiurinti į lietuvių gyvenimą, kaip jie nemoka naudotis isz tiesų laisvos szalies ir stovi ant paskutinio laipsnio visur. Ant galo kalbėjo apie „Susivienijimą“ ir meiliai praszė kad ateitu ir prisiraszytu. Prisiraszė tiktai 7, ir tai ne dėl tėvyniszko jausmo bet asabiszkos naudos tą darė.

Mieli broliai ir sesers, ne užkimsz kime ausų, ne užgniauzkime rankų szelpimui tautiszkių mūsų reikalų. Kraujas turi užvirti matant persekiojimą ir isztrėmimą mūsų brolių, kovojanczių už tautiszkas tiesas ir apszvietimą. Meilė tėvynės ir brolių turi mus visus apsklėsti ir kiekvieno pareiga

isz mūsų turi buti sudėjimas aukos ant aukuro tėvynės iszliūsavimui, palengvinimui buvio mūsų brolių.

M. Bridickas.

Brooklyn, N. Y. Liepos 4 dieną buvo atvykęs isz Philadelphios kun. M. Keturakaitis aprupinti dvasiszkais reikalais vietinius lietuvius protestonus. Po szventimo pasakė puikų pamokslą apie Lietuvos praitę ir nurodė kokius persekiojimus lietuviai kenczia nū maskoliszkos valdzios dėlei užgynimo lietuviszkos spaudos, už ką ir pats buvęs isztrėmtas ant Kaukazo net pas kalną Ararat, ant kurio buk apsztojusį Nojaus arka po tvano, kaip padūda mytai, ir kuri po sziai dienai tenai esanti sniegūse, amžinai esancziūse. Ragino lietuvius protestonus prie skaitymo lietuviszkių laikraszczių ir knygu, kurių czionais niekas negina nei persekioja už skaitymą; lietuviszkais rasztais mes czionais galime buti apsikloje kaip patalais, isz kurių galime semti mokslą ir apszvietimą.

Tą pat dieną lietuviai protestonai turėjo susirinkimą savo draugystės, kurios sanariai nemokėdami vokiszki, vienok pagal į-tatus ant susirinkimų kalba vokiszki. Kun. Keturakaitis norėjo jūs aplankyti, bet tie jie jo neisileido, kad nereiktu paszalinti vokiszki kalbą. Kun. Ketur. nedaro skirtumo tarp katalikų ir protestonų, apart tikėjimo, kas yra privatiszku daiktu, nes visų yra vienodas mieris ir reikalai kaipo tautieczių ir visi yra broliais. Kun. Ketur. kalba didei visiems patiko.

Mikytiszkis.

Minersville, Pa. Ruggju czio 6 dieną buvo susirinkimas draugystės „Spindulio Szviesos“ kur tapo užmanyta balsų ti arba rinkti komitetą, kuris surėdytu mūsų literaturos rei-

kalus parodai. Vienok susirinkus ganėtinam skaitliui balsų, kas matoma isz „Vienybės“, visi draugai linki iszrinktiems geros kloties tūse tėvyniszkiūse darbūse ir kad pradėtu savo darbą nevilkinant, kad paskui nebutu per vėlu. Mūsų draugystė pasitiki, kad iszrinkti tautiecziiai atliks savo darbą prigulincziiai, kaipo yra jau ir nuveikę nevieną kartą prakilnius darbus dėl tėvynės labo.

Vardan „Spindul.Szviesos Dr.“

A. Slavickas.

sekretor.

Pittston, Pa. Praėjusį ketvergą (10 Ruggjuczio) sutiko nelaimė kasyklose Twin Shaft, Petrą Szlekį, kuriam isz virszaus pūlantis akmū sutriusz kino koją, kurią ligonbutyje daktarai nupjovė augšcziaus kelio ir nelaimingas Petras dėl per didžio nutekėjimo kraujo ir sopulių pasimirė nedėliosryte (13 Ruggjuti).

Velionis Petras Szlekys dar tiktai antras mėnū kaip atvyko isz Lietuvos, Sarakų kaimo, Pažerių valszcziaus, Vilkaviszki pavieta, Suvalkų gub., turėjo 19 metų.

Velionio tėvas nors budamas gana pasiturintis, iszvarė vienntėlį Petrą turtų jieszkti, o szis nei nesapnavo kad atnesz czionais tiktai savo gyvastį palaidoti. Petras neturėjo jau savo motinėlės gyvos, kuri nieku budu butų jo Amerikon neleidusi.

M. Klimas.

Aukautojai isz Scranton, Pa. balsūja:

Prezidentu — Kun. J. Žilinskas Rasztininku — P. Mikolainis Kasierius — J. J. Pauksztis Knygium — Kun. J. Žilinskas ir V. Stagaras

Apdirbėjais — Dr. J. Szliupas ir kun. A. Miluką

Pasiuntiniu — Dr. J. Basanaviczzių.

Jonas Staskeviczius isz Ply-

mouth, Pa. balsūja:

Prezidentu — Dr. J. Szliupas Rasztininku — P. Mikolainis Kasierium — J. J. Pauksztis Knygium — Kun. J. Žilinskas.

St. Bielys isz Plymouth, Pa. balsūja:

Prezidentu — Dr. J. Szliupas Rasztininku — P. Mikolainis Kasier. — J. J. Pauksztis

Knygium — Dr. J. Szliupas Apdirbėju — Dr. J. Szliupas ir V. Stagaras.

Laiszkas isz Pilipinu.

Amerikonai buvo užsimanę iszvesti telegrafą per salutę Demus, kuri yra tarpe salų Panai ir Negros. Iszvedimui telegrafo buvo pasiūsta 10 kareivių ir vienas apicieras. Viedieną dieną užpūlė pilipincziiai ant amerikonų ir užmusę kapitoną 9 kareivius nusivarė į savo pulką, vienam kareiviui, atsilikus paskui, pasisekė pabėgti. Amerikonai pilipincziams nedovanojo ir nusiuntę du batalijonu kareivių isznaino visą salą. Žmones užmusinėjo be skyriaus o gyvenimus jų sudėgino. Amerikonai turėjo porą sanvaiczių, darbo kol nuvalė visą salą. Gaisrai naktimis buvo matomi ir isz Jaro. Dabar ant tos salos nėra nei jokio gyventojų.

Teko sugauti tris pilipinczius kareivius, kurie pasakoją, kad gauną \$2,00 algos ant mėnesio nū savo valdzios ir po 2 ct. ant tabako kasdiena. Tai daug daugiau, kaip pas Maskolijos carą.

Lytus lijo per keletą dienų be perstojimo. Dabar nekiek nusigaidrijo.

Gegužio 28 d. gavome 400 rekrutų dapildymui 18 regimento, vieton užmusztų ir sziaip numirusių nū visokių ligų.

Algas kareiviams iszmoka kas du mėnesiai, už mėnesį po \$15,60; 25 ct. nutraukia ant kokio ten kareivių namo. Dražubius czionais neszoja baltus

arba geltonus ir už du doleriu gauni visą eilę. Mat balti arba geltoni rubai atmusza saulės karsztį.

Karsztis vidurdienyje toks didis, kad negirdėti jokio paukštelio nei varlės kurkiant, bet vakare ir naktį kelia jie veseilę, kad reikia ausis užsikishti.

10 Berzelio

J. Jakas.

Be kalbos.

(Apysaka pagal Vl. Korolenko)
Sutaisė D. Ilgakojis.

(Tąsa.)

XXII.

Buvo viena minuta, kada miestas, rodosi, sudrebėjo po įtekme to, kas atsitiko Central Park'e. Visi sujudo; vagonai skubino važiuoti, žingeidus, praeinantieji, išgirdę naujieną, kad burys bedarbių sumuszė policiją, sustojo ant vietos, nežinodami ką daryti.

Bet tai buvo minuta. Daugumas burio bedarbių pasiliko ant vietos, o neužilgo ir visi kiti susitraukė vėl į kruvą. Paskui, truputį apkalbėję, visi sutiko, kad susirinkimą policija pertraukė, ir sustatę greitai rezoliuciją, protestūjančią prieš darbus policijos, pamazų pradėjo skirstitis.

XXIII.

Laikrasčiai miesto New York'o, acijų karkliszkiečini Motiejui Karklynui, dirbo labai karsztai. Ant jo garbės spauštuvų maszinos apsisukę keletą tukstanczių sykių daugiaus, kaip visados, szimtai reporterių landė po visą miestą rinkdami žines apie jį. Ant namų vieno didelio laikraszcio, Dumas, vis dar bėgiojantis po miestą ir jieszkodamas draugo, pamatė didelį paraszą, kuris teip skambėjo:

„L a u k i n i s ž m o g u s
N e w Y o r k ' e “

Atsitikimas ant susirinkimo bedarbių.

Kafras, patagonietis arba

slovenas?

Stipresnis už policiemoną Hopkins'ą.

Paniekinimas civilizacijos.

Sumindžiojimas įstatymų tos szalies!

Mes dūsime portretą laukinio žmogaus užmuszusio policiemoną Hopkins'ą.

Už valandos laikrasztis išpildė savo prizadėjimą. Vaikiniai su lapais laikraszcio išlakstė į visas puses miesto. Tūjaus visūse krasztūse miesto buvo girdėti jų riksmi:

„Laukinis žmogus New York'e. Portretas laukinio žmogaus ant susirinkimo bedarbių... Sumindžiojimas įstatymų tos szalies...“

Reporteris laikraszcio, kuris vakar greitai nupaiszė savo knygutėje laukinį žmogų, maudantį savo vaikus miesto vandenėje, ir nesitikėjo, kad jo paiszinyš teip greitai bus su naudotas. Dabar jo paiszinyš buvo atspausdintas szimtūse tukstanczių egzempliorių, ir amerikiečiai, grįždami nū savo užsiėmimų, skaitė eidami apie laukinį žmogų, du sykius peržengusį įstatymus tos szalies.

XXIV.

Dar keletą dienų atsitikimas Central Park'e laikėsi laksztūse laikraszczių New York'o. Apraszymūse apie tą nematytą žmogų kasdiena buvo privesti nauji faktai, naujos ypatos, macziusios tą žmogų. Negras, Samas, valytojas batų, konstruktorius vagono, kuriame Motiejus atkako į Central Park'ą ir kurio gyvenimas, kaip visi pripažino, kaboję ant plauko, ant galo sena ponija, pas kurią tas žmogus didelio augumo ir baisaus išveizdžio paskambino su nežinomu, bet aiskiai, negeru siekiu, kada ji viena tik buvo namieje.

Apie antrą seną poniją, pas kurią Motiejus paliko Oną, laikraszcziūse nebuvo sakyta nei žodžio, gali būti dėlto, kad

jos namūse te skaitė tik lenkiską laikrasztį ir tai dar išeinantį Milwaukee'je. Iš tos priezasties nebuvo nei žodžio ir apie Oną, kuri tik kada ne kada dusaudavo, atsiminus apie Motiejų, kurio likimas jai ilgai buvo nežinomas. Žmogus pražuvo, kaip vandenėje, o ji pati teip-gi dingo, kaip laivas, nunesztas į koki nežinomą krasztą. Kasdiena ji szlūdavo kambarius, pataisydavo lovas, išszlūdavo aslą, ir syki ant sanvaitės apszlūstydavo langus. Per dvejus metus ji ir deszimties žodžių neiszumoko angliskai, nes namūse senos ponios visai nekalbėdavo angliskai. Syki ant mėnesio ji vaikszcziūje į bažnyčią su savo ponija ir tankiai dusaudavo. Viskas buvo, kaip tėvynėje: dėlko-gi ji važiavo ezion, dėlko mastė, turėjo viltį ir laukė, dėlko susitiko su tū augsztu žmogum, tykiu ir užsimaszciusiu, kuris kalbėjo: „Mano likimas bus teip-gi ir tavo, mano miela“. Jaunas Dzonas ir Dumas neatėjo aplankyti jos, laiszkas veltu jieszkojo po pa saulę seniai dingusio brolio, gyvenimas bėgo liudnomis dienomis, kaip du laszai vandenio, kaip tie namai, kuriūs ji matė kas diena panasziais vienas ant kito... Ji rado sau czia tėvynę, tą paczią, kurios teip geidė Karklynas — ir ne syki ji skurdziai verkė naktimis savo kamaraitėje, zemoje ir tamsioje. Ir ne syki ji norėjo sugražinti sau tą minutą, kada ji paklausė Motiejaus, vietoje to, kad paklaustyti jaunos zydelkelės... Grįžti prie tos minutos ir pradėti gyventi czia kitoniszka, jieszkoti sau kito likimo, gali būti blogesnis, bet kito....

Ji ir nejautė visai, kad visi laikraszcčiai New York'o teip daug kalbėjo apie pražuvusį jos draugą. Už deszimties dienų viename laikrasztyje buvo atspausdintas paveikslas Du-

mo, ir tai iszėjo jam ant nūdos, nes Jūzas Karklynas surado jį pas misterą Borką per redakciją minėto laikraszcio.

Motiejus-gi visai pražuvo. Dumas ir Karklynai skaitė, kiek galėdami, apie jį ir manė, apie tą, kaip jiems atrasti dabar nabagą, vėl dingusį di deliam mieste.

(Toliaus bus)

Tautiszkas Piknykas!

Bus Gilberton'o apielinėje, subatoje, 26 Rugpjucio (August) 1899 m., kurio pelnas bus paskirtas reikalams parodos mūsų literatūros ir nukentusiems už lietuvystę.

Ant tos dienos yra užprašyta daugelis draugyszčių isz visų aplinkinių miestelių ir pora benų. Piknykas prasidės apie pietus o 6 valandą vakare bus puiki paroda.

Dėlto užkviečiame visus tautiečius ir tautietes ant tojo puikaus, tautiszko pasilinksimimo. *Komitetas.*

Reikalaujama

Mergina lietuvaitė ant tarnystos prie szeimynos 3 žmonių; darbo nedaug, butų gerai kad mokėtu nors kiek lenkiskai ir angliskai. — Atsiszaukti reikia į „Vienybės“ redakciją.

Stiklo pabirkas Richter'io ir draugystės iszdirba metai į metus milijonus plėczkuczių, kurios pripiltos stebuklingų Pain Expeller'iu, neturinczių sau lygaus nū reumatizmū, į visą svieta yra iszsiuntinėjamos. Tolesni komentarijai yra labai garsingi. Prekė 25 ir 50 ct.

Juokai.

— Pasakyk mą, dėlko apleidai paskutinę savo vieta?

— Tai! kas czia per klausimas? Ar asz klausiu jusų kodėl paskutinė tarnaitė pegalėjo pas jus ilgiaus buti?

Vilius Tell

DRAMA PENKIUOSE AKTUOSE.

VOKISKAI PARASĖ

FRIEDRICH von SCHILLER

LIETUVISKAI VERTĖ

VINCAS KAPSAS.

(Tąsa)

Kitokio jieškau laimikio. Aš tykau
Ant dyko kelio, priešų trokšlamas
Užmušt. Bet ir dabar, vaikeliai mano,
Aš jus atsimenu ir ketinu
Įtempt kilpinį jusų nekaltybei
Apginti nuo tirono pagiezos.
Aš tykau šičionai žvėries stambesnio.
Medziotojas nesyk žiemos laike
Per dieną turi klaidzioti aplinkui,
Nuo uolos vėl ant uolos šokinėt
Ir ant slidziu kabintis sienų, savo
Paties krauju prisilipindamas,
Kad susigriebti oškpalaikę menką.
Čia laimikis viršesnis jug — širdis
Pikčiausio mano priešiaus, kurs nor mane
Prapuldyt (girdėt istolo linksma muzika, kuri artinasi).

Aš su savo kilpiniu
Per visą amžį nesiskyriau, šaudyt
Vis mokinausi. Įpat vidurį
Pataikydavau tankiai ir už šuvį
Geriausią man vis tekdavo garbė.
Bet šiandien noriu aš tikrai jau gerą
Parodyt šuvį, kurs visoj kalnų
Apygardoj garsus tur pasilikti.
(per sceną eina vestuvės keliu augštin; Tell žiuri, pasirėmęs ant
kilpinio; Stuessi, šaudytojas, prisiartina prie jo.)

Stuessi.

Turtingas klioštoriaus dešimtininkis
Iš Moerlischacheno štai pačią vedą.
Jis Alpuos ima daug dešimtinių.
Jo nuotaka yra iš Imiseeo.
Per visą naktį šiandien Kuessnachte
Jie linksmjais. Eiva! Kiekvienas geras
Žmogus bus svečias mylymas.

Tell.

Rimti

Svečiai vestuvių namuose netinka.

Stuessi.

Numeski nuo širdies tą rupestį!
Naudokis, kol gali. Dabar teip sunkus
Laikai, dėlto nuo džiaugsmo bėgt nereik.
Čia linksminas, o kur kitur šarvoja.

Tell.

O tankiai susieina net sykiu.

Stuessi.

Tai teip dabar jau dedasi ant svieto.
Visur nelaimių pilna. Glarnere
Nugriuvo visas kalno šonas.

Tell.

Patys

Kalnai jau griuva? Nenustovi nieks
Tvirtai ant žemės.

Stuessi.

O kaipkur stebuklai

Tikri. Stai ką man pasakojo viens
Iš Badeno pargrįžęs: pas karalių
Keliavo raitelis; bejojantį
Sutiko spiečius širšių, užsipuolė
Ant arklio ir užpjovė ikismert,
O raitelis turėjo eiti pe-đias.

Tell.

Silpnam teipos gi duotas yr gylys.

(ateina Armgarda su keletu vaikų ir sustoja prie kelio galo.)

Stuessi.

Tai pranašauja didelę nelaimę
Ar darbą kokį nors nežmonišką.

Tell.

Jug kas diena mes matom tokius darbus.

Nereik nė kokio pranašavimo.

Stuessi.

Laimingas, kas ramiai gal dirbti žemę,
Gyvendams tarp saviškių.

Tell.

Negalės

Ramiai gyventi nė romiausias žmogus,
Jei panorės kaimyns nelabelis.

(Tell nerimdamas, tankiai žiurinėja ant kelio augštumos.)

Stuessi.

Likk sveikas! Tu turbut ko lauki.

Tell.

Laukiu.

Stuessi.

Laimingo pagrįžimo pas savus!
Iš Urio, sveikas? Musų vietininko
Da šiandien laukiam, grįžtant ištenai.

Keleivis (ateina).

Nėra ką laukt. Vanduo užliejo visą
Apygardą nuo didelio lytaus
Ir tiltus nunešiojo (Tell atsistoja).

Armgarda greit prieidama).

Vietininkas

Negrįžta!?

Stuessi.

Ar jis reikalingas tau?

Armgarda.

Tikrai.

Stuessi.

Tai kam da jam pastoti kelią?

Armgarda.

Čia nepraeis pro šalį ir turės
Mane išgirst.

Friesshardt (ateidamas greit, garsiai šaukia).

Iš kelio! Musų viešpats

Atjoja tuoj (Tell traukiasi).

Armgarda (guviai).

Atjoja vietininks!

(ji eina su vaikais ant pyšakio scenos; Gessler ie Harras raiti pa-
sirodo ant kelio augštumos.)

Stuessi (Friesshardt'ui).

Kaip perėjot per vandenį, kurs tiltus
Nugriovė?

Friesshardt.

Emėnės su ežeru,

Tai ką gi mums toks Alpų vandėnelis!

Stuessi.

Jus kėlėtės laivu tokioj audroj?

Friesshardt.

O kaip gi. Aš to neužmiršiu niekad....

Stuessi.

Palaukk, papasakok!

Friesshardt.

Ne, negaliu.

Turiu į pilį skubint pasakyti,

Kad vietininkas grįžta (traukiasi).

Stuessi.

Jei laive

Geru but buvę žmonės, tai jie butų

Į dugną nugramzdėję. O toki

Nelabėliai nė vandenyj neskęsta,

Nė ugnyje nesudega (apsidairo) O kur

Medėjas dingo, su kuriuo kalbėjau? (traukiasi)

Gessler ir Harras raiti.

Gessler.

Sakyk, ką nori sau, aš ciesaoriui

Tarnauju ir turiu jug jam įtikti.

Jis atsiuntė mane ne pataikaut

Žmonėms ir glostyt juosius — paklusnumas

Jam reikalingas. Reik išrišti tiktai,

Kas turi viešpataut čionai: artojas,

Ar ciesaorius.

Armgarda.

Dabar priet pats laiks!

(artinasi nedrąsiai.)

Gessler.

Jug ne juokams pakabinau kepurę

Ir ne išbandymui širdies žmonių,

Nės juos senei pažįstu. Aš norėjau

Tiktai juos išmokinti sprandą lenkt,

Kurį tiesiog iškėlė laiko. Tyčia

Pakabinau kepurę vietoje

Neprasilenkiamoj, idant matytų

Visi ir atsimintų viešpatį.

Harras.

Jie tur tiesas.

Gessler.

Svarstyti jas nēr laiko.

Yr svarbesni daiktai vykdinami;

Nor augti namas ciesaoriaus; ką tėvas

Pradėjo, tai sunus užbaigti nor,

Bet tautpalaikė te užstoja kelią.

Ar šėip, ar teip ji reik nustumt.

(nori prajoti, bet moteriškė puola ant kelio prieš vietininką.)

Armgarda.

Malonės, viešpatie! Mielaširdystės!

Gessler.

Ko stovi čia ant kelio? Eik šalin!

Armgarda.

Kalėjime uždare mano vyrą.

Vaikučiai verkia duonos.... Viešpatie!

Pasigailėti teikkis mus, varguolių!

Harras.

Kas per viena esi? Kas tavo vyras?

Armgarda.

Pavargęs šienpjuvys iš Risibergo;

Sienauja jis ant krašto bedugnių,

Ant uolų teip stačių, kur bandos bijo

Užeit.

Harras (vietininkui).

Vargingas tai gyvenimas!

Meldžiu atleisti tam varguoliui žmogui.

Jo darbas teip sunkus bus jam bausme

Už jo kaltes. (moteriszkėi) Ateik paskui į pilį,

Cia ne vieta tam.

Armgarda.

Ne! iščia aš neisiu,

Ik vietininks man vyro negrąži-

Jau š-štas mėnesis, kaip uždarytas

Jis laukia ištarimo tiesdario.

Gessler.

Ar nori tu mane priversti? Traukkis!

Armgarda.

Teisybės, viešpatie! Tu tiesdarys

Mus žemėj vieton ciesaoriaus ir Dievo.

Išpildyk savo pareigą! Jei pats

Tikiesi iš dangaus teisybės, tai gi

Ir mums ją rodyki!

Gessler.

Salin!

Neleiskit, kad man į akis kas lįstu!

Armgarda (griebia arkį už pavadžio).

Tai ne! Jau man vis viena! Tu iščia

Nišeisi, man teisybės nepadareš.

Raukyki kaktą, akimis žaibuok,

Kaip nori tik. Jau teip mes nelaimingi,

Kad mums rustybė tavo nerupi....

Gessler.

Praleiski, moteriške, nės sumindžios

Tave arklys.

Armgarda.

Vai mindziok, mindziok! Stai....

(pastumia vaikus ir pati atsigula ant kelio.)

Guliu čia su vaikais — tegul našlaičius

Kanopos tavo arklio mindžioja!

Tai da tikrai bus nekalčiausias darbas

Iš tų, ką tu esi padaręs jau....

Harras.

Ar tu pasiutusi?

Armgarda (labyn užsidegdama).

Senei mus žemę

Tu mindžioji! Aš moteriškė tik,

Bet, vyru budama, aš padaryčiau

Geriau — nesivoliočiau dulkėse....

(girdėt vėl muzika ant kelio augštumos, bet nutyla.)

Isz visur.

Netolymais Shanghai Kinūse, nuskendo japoniskās laivas su 100 žmonių. Tik 30 pasisekė išgelbėti angliskam laivui.

Ant salų Havai pradėjo išzulkanų MaunaLoa ir Kilauea veržtis laukan lava kaip 1881 metų. Nū žemės drebėjimo sugriuvo daugelis namų ir iskados pasidarė į \$50,000. Lava (ugnis purvas) nū viszūnės vulkano dviem sriovėm nusitęse iki 14,000 pėdų žemyn. Per 50 mylių aplinkui visi žmonės prasiszalino; žemės drebėjimas buvo jauziamas per 25 myles aplinkui. Vulkanas Kilauea nū daugel metų buvo užgesęs ir dabar pradeda vėl degti. Žoklininkai pasakoja, kad buvęs ir jurių smarkus drebėjimas. Isz miesto Honolulu kas diena plaukia garlaiviai su ekskurijomis prie vulkanų pasižiūrėti. Ypatin-gai vulkanai iszveizi nakties laike.

Vokietijoi, mieste Marienburg, netoli Dancko siautė didelė ugnis, kur sudegė per 50 namų, senoviszka rotuszė, keli vieszbucziai, aptiekos ir t.t. Užuagesiai tapo pagelbai paszaukti isz Dancko, Elbingo ir Dirsavos, miestų. Iszkada skaitosi ant milijono markių. Wiesbaden'o gub. miestelyje Holzappel teip gi sudegė 30 namų.

Londonė, Anglijoi, buvo tarptautiskās moterių kongresas. Pasiuntinės buvo atvykę isz visų szalių svieto. Vyriausia mintis moterių buvo, kaip užauginti geresnius žmones.

Stabmeldystės laikūse nū mirėliai buvo sudeginami, jų pelenai supilami į pūdus ir laikomi kaip palaikai (relikvijos), ypatingai garsesniųjų žmonių. Sziandien tasai bu-

das vėl grįžta, nes sveikatos globėjai iszranda jį geru, ypatingai dėl numirėlių su limpancziomis ligomis. Sveikie jie numirėliai sudeginami ant noro gentainių, kurių pelenus laikosi sau ant atsiminimo. 1889 metų Paryžiuje sudegė 10 lavonų 749, kurių skaitlius per 10 metų užaugo ant 37,000. Ant gentainių praszymio tapo sudeginta 231 lavonas, kurių pelenus susipylė į tam tikrus sudynus pasiliko namūse. Pirm 20 metų buvo tiktai 3 deginimo lavonų vietos, Gotha — Vokietijoi, Mailande — Italijoi ir Washingtonė — Amerikoi. Sziandien yra Europoje ir Amerikoje deginimo vietų (krematorių) jau 70; isz tų yra 27 Italijoi ir 20 Amerikojo. Anglijoi taiso daugel krematorių. Japonijoi, mieste Tokio, 1898 metų mirė 40,327 žmonės, kurių sudegino 19,254. Sudeginant lavoną atsieina pigesnis palaidojimas.

Prancuzijoi socialistų skaitlius nū 1885 metų iki 1898 užaugo nū 30,000 ant 1,000,000.

Belgijoi nū 1894 iki 1898 m. užaugo nū 334,500 ant 534,324.

Danijoi nū 1872 iki 1895 m. užaugo nū 315 ant 25,019.

Austrijoi nū 1865 iki 1897 m. nū 90,000 ant 750,000.

Vokietijoi nū 1867 iki 1898 m. nū 30,000 ant 2,125,000.

Italijoi nū 1893 iki 1867 m. nū 20,000 ant 134,496.

Anglijoi 1895 m. buvo 55,000 socialistų.

Szveicarijoi nū 1890 iki 1899 m. nū 13,500 ant 36,468.

Amerikoi nū 1893 iki 1898 m. užaugo nū 25,666 ant 82,204.

Labu socialistų Europoi ir Amerikoi yra 4,742,484. (Teip padūda „The American Monthly Review of Reviews“.)

Vokietijoi socialistų yra daugiausiai, paskui Prancuzi-

joi. Isz to matyti, kad tos vie-zpatystėse darbininkai yra labiausiai susipratę. Amerikoje darbininkai menkiausiai yra susipratę ir visai mažas dar skaitlius, pagal daugumą gyventojų, rūpinasi apie pagerinimą savo buvio.

Vokietijos socialistai sziemetą laikys savo susivaziavimą mieste Hannover, kuris prasi-dės 9 Spalio mėn.

Ant salos Guadeloupe, prigulinczios Prancuzijai, siautė baisi audra, kur priplaukoje nuskendo 32 laivai. Isz žmonių niekas gyvasčio neprikiszo.

26 Birzelio netoli miesto Graz, Austrijoi, nupūlė isz orlaivio prancuzas Merighi. Jisai buvo iszkilęs ant 3750 metrų augsztyr, kur pertruko jo orlaivis ir jis susigriebęs orlaivio audimą ir tinklus krito žemyn sziek tiek palengva ir esant per 12 metrų nū žemės, pasileidęs nū orlaivio szoko žemėn ir nusilaužė koją. Merighi yra su orlaiviu lėkęs 385 kartus; Alpų kalnus Szveicarijoi, jis perlėkė du kartus augsztume 6200 metrų. Merighi vėl sveiksta ir keta savo darbą tolyn varyti.

1810 metų Europos vieszpatystėse gyventojų buvo labai mažai sulyginant su szia gadyne. Tūse metų Prancuzijoi buvo gyventojų 38,000,000 (sziandien yra 38,228,969 tiktai), Italijoi 6,400,000 (sziandien 31,102,000), Prūsūsė 5,000,000 (1895 m. buvo 31,855,123), Anglijoi 12,000,000 (sziandien 39,134,166), Ispanijoi 10,000,000 (sziandien 18,500,000), Austrijoi 19,000,000 (1890 m. 41,359,204), Maskolijoi (europėjiskoi) 31,400,000 (1897 m. 129,000,000), Suvienytose Valstijose 5,250,000 (1894 m. 68,275,000).

AGENTAS

asskuravimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ugnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str. Plymouth. Pa.

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei kalaudami rodos apie iszsiustus piningus Lietuvon per visokius agentus, labiausiai žydus, kurie siunczia statei į savo kiszenių. Tai gi norėdami, kad jusų piningai neprazutu ir greitai daėitu į rankas to kuriam siuncziasi, siuskite per „Vienybės“ redakcija, o greičiausiai apturės. Taipogi mes pardūdame laivakortes ant greičiausių laivų į Hamburgą, Bremen bei Antverpen, kaipo ir atgal. Kas nenorite ilgai ant marių plukauti, pirkite laivakortę „Vienybės“ redakcijoi o nesigailėsite.

Prisiuncziant piningus ant persiuntimo Lietuvon arba ant laivakortes, uždėkite adresą tokį:

J. J. Pauksztis & Co.
Plymouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.

PETER BREIDT

Locninikas.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

Prezidentas—T. Astramskas
P. O. Box 200, Minersville, Pa.

Kasierius—Ig. J. Grieszius,
898 Bank st., Waterbury, Conn.
Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn.